

EKERÖ pastorat

oktober · november · december 2025

Frostenson-jubileum

***Tjuvaktiga
skator***

***Historiens vingslag:
En kulturhistoriskt
mycket
värdefull grav***

Guds kärlek är som stranden och som gräset

***Guds kärlek är som stranden och som gräset,
är vind och vidd och ett oändligt hem.***

***Vi frihet fick att bo där, gå och komma,
att säga "ja" till Gud och säga "nej".***

***Guds kärlek är som stranden och som gräset,
är vind och vidd och ett oändligt hem.***

***Vi vill den frihet där vi är oss själva,
den frihet vi kan göra något av,
som ej är tomhet men en rymd för drömmar,
en jord där träd och blommor kan slå rot.
Guds kärlek är som stranden och som gräset,
är vind och vidd och ett oändligt hem.***

***Och ändå är det murar oss emellan,
och genom gallren ser vi på varann.
Vårt fängelse är byggt av rädslans stenar.
Vår fångdräkt är vårt eget knutna jag.
Guds kärlek är som stranden och som gräset,
är vind och vidd och ett oändligt hem.***

***O döm oss, Herre, frisäg oss i domen.
I din förlåtelse vår frihet är.
Den sträcker sig så långt din kärlek vandrar
bland alla människor, folk och raser här.
Guds kärlek är som stranden och som gräset,
är vind och vidd och ett oändligt hem.***

Text Anders Frostenson 1968 • Musik: Lars Åke Lundberg 1968

***Denna psalm, nr 289 i den svenska psalmboken, är en av Anders Frostensons mest kända psalmer
och är översatt till många språk. Läs mer om Anders Frostenson på nästa uppslag.***

EN resa i en annan tid, genom någon annans liv... En gravsten kan väcka nyfikenhet och på Lovö kyrkogård tittade vi närmare på en.

Kyrkogårdarna är fyllda av historia och människoöden. I "Historiens vingslag" får du denna gång läsa om Gustava Dahlgren vars grav betecknas som "en kulturhistoriskt mycket värdefull grav".

Följ med på en resa i både dåtid och nutid i detta blad.

Ewa Linnros, redaktör

Anita Elwesköld,
kyrkoherde

För några år sedan blev jag uppsökt av en avlägsen släkting från USA. Det visade sig att min morfars moster hade utvandrat i slutet av 1800-talet på grund av fattigdom, och min nutida avlägsna släkting hade börjat söka sina svenska rötter. Hon ville resa en minnessten över den sedan länge avlidna damen och hennes man och ville att jag skulle ge förslag på en mening på svenska (som hon inte själv behärskar) att ha med längst ner på stenen. Jag föreslog en rad ur en mycket omtyckt svensk psalm; "Släkten följa släktens gång".

I höst firar Anders Frostenssons stiftelse 30 år, vilket uppmärksammas i Lovö. Frostenssons psalmer har sjungits i många

decennier och några har blivit kända och älskade även av den breda, mindre kyrkliga, allmänheten.

I höst fortsätter vi också arbetet med att pröva nya psalmer inför framtidens psalmbok. Det är som en bild av kyrkan – alltid på väg och alltid på plats, samtidigt. Vi bär med oss det som varit, står i det som är, och förbereder oss för det som kommer. I våra kyrkor är det ena dagen begravning och nästa ett barndop. Släkten följa släktens gång. Det är som det ska.

I detta nummer kan du naturligtvis läsa om Frostensson, men också om lärarinnan Gustava och de många möjligheter som finns att engagera dig i kyrkan. Välkommen!

UTGES AV EKERÖ PASTORAT

Ekerö pastorats församlingsblad delas ut fyra gånger om året till alla hushåll i våra tre församlingar Adelsö/Munsö, Ekerö och Lovö.

Ansvarig utgivare: Anita Elwesköld • Redaktör: Ewa Linnros

Upplaga: 7 500 ex. Tryck: Billes Tryckeri AB • Utdelning: Ekerö budservice, samhällsinformation

Foto: Kenneth Bengtsson, Alex Giacomini /Ikon, Joakim Carlström /Ikon, Emma Cednert, Stefan Cristoph, Gustav Hellsing, Magnus Ehntorp, Ewa Linnros, Henrik Mattsson /Ikon, Anna Thorstensson. Omslagsbild: Munsö kyrka, foto: Sofie Carlsson.

Vi reserverar oss för programförändringar efter pressläggning. Aktuell information finns på vår hemsida:

www.svenskakyrkan.se/ekero • Lokaltidningen Mälaröarnas nyheter • Affischering • Våra digitala skärmar

Kontakt/adress: Björkuddsvägen 2. Öppettider: Må-fre 9:00–15:00. Telefon: 08-560 387 00 (Må-fre 9:00–12:00)

Postadress: Box 116, 178 22 Ekerö • e-post: ekero.pastorat@svenskakyrkan.se

"En längtan genom varje dag"

30-årsjubileum för Anders Frostensons stiftelse

Den 11 oktober firas 30-årsjubileum för Anders Frostensons stiftelse under rubriken "En längtan genom varje dag". Citatet kommer från psalm 73.

Psalmförfattaren och Lovö-kyrkoherden Anders Frostenson startade en stiftelse med syfte att främja utbildning och vetenskaplig forskning om psalm samt verka för utbyte av psalm mellan Sverige och andra länder. Stiftelsen räknar sin start till 1995, då den fick sin nuvarande form.

Den 11 oktober 14:00-16:00 firas 30-årsjubileum för stiftelsen i och kring Lovö kyrka.

Christina Lövestam, Per Harling, Mattias Ekström Koj, Lovö kyrkas kör och vaktmästare Thomas Erlandsson är några av de medverkande.

Christina och Per, psalmförfattare och präster, berättar om hur psalmer kommer till och Mattias hur man tonsätter en psalm. Han kommer också att spela till psalmerna.

Naturligtvis blir det psalmsång, dels av Anders Frostenson, dels ur det nya psalmförslaget.

I mitten av programmet bjuds på kaffe och "Frostensonkaka". Det blir en kort guidning av Lovö kyrka och kyrkogård av vaktmästare Thomas Erlandsson, som också berättar om Anders Frostensons tid i Lovö församling.

Programmet avslutas med en kort andakt som leds av Gudrun Rosén vid Frostensons grav om vädret tillåter.

Psalmskolan fyller 20 år

Psalmskolan är sedan 2005 stiftelsens största verksamhet. Närmare hundra personer har deltagit sedan starten. Deltagarna i Psalmskola 10 är med under jubileumsdagen.

Om stiftelsen Anders Frostensons stiftelse

"AF-stiftelsen Psalm och sång, bildad av Anders Frostenson, har till ändamål att främja och stimulera till att psalmer skrivs och översätts så att psalmskatten förnyas samt att bidra till att intresset för psalm ökas.

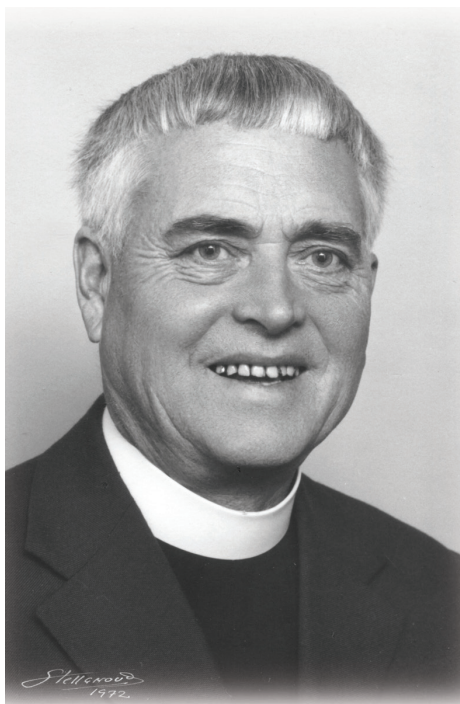
Ändamålet uppfylls genom att stiftelsen:

- * anordnar utbildning för psalmförfattare i form av en tvåårig psalmskola och därutöver även anordnar seminarier, konferenser och symposier i egen regi eller i samverkan med andra aktörer inom psalmmrådet.

- * delar ut stipendiet för psalmskapande, översättningsarbete och hymnologisk forskning

- * ger ekonomiskt stöd till utgivning av hymnologisk litteratur samt psalm- och sångböcker."

Sveriges mest framträdande psalmdiktare

Anders Frostenson var präst, översättare, lyriker och psalmdiktare. I Sveriges psalmbok 1986 finns han representerad med 146 verk. Flera av hans psalmer finns i översättning i utländska psalmböcker.

Anders Frostenson föddes den 23 april 1906 i Loshults församling, Killeberg i Skåne, i nuvarande Osby pastorat. Han var son till jordbrukarna John Frostenson och Alma Ekström och äldst i en syskonskara på fem.

Som ung studerade Frostenson språk och litteraturvetenskap vid Lunds universitet och 1928 tog han en filosofie kandidatexamen i engelska, slaviska språk och filosofi. Han hade just börjat arbeta som journalist då han fick en stark Gudsupplevelse, sadlade om och blev präst.

1932 prästvigdes han i Lund och året därpå tillträdde han sin första prästtjänst, i Gustav Vasa församling i Stockholm. 1949 blev han kyrkoherde i Lovö församling där han stannade till sin pensionering 1971. 1955 blev även slottspredikant på Drottningholms slott, enligt uppgift var han särskilt uppskattad av Gustav V.

Anders Frostenson debuterade 1931 som lyriker med diktsamlingen Löftets båge. Den följdes av en lång rad diktsamlingar. Han utgav dessutom många betraktelsesamlingar och översättningar, bland annat Rainer Maria Rilkes diktsamling Pilgrimsboken (Das Buch von der Pilgerschaft) och Paul Claudels Anden och vattnet (tre av Cinq grand odes).

Han skrev också barnböcker och barnvisor, som visboken Möss i månsken och prosaböckerna om Spirre Spindel, först tillkomna som berättelser för de egna barnen, och Pillertrillaren.

Men det är som psalmdiktare Anders Frostenson är mest känd. Han hade alltid papperslappar i fickorna ifall inspirationen plötsligt skulle komma. Sina första psalmtexter skrev han inför utgivningen av Den svenska psalmboken 1937. På 1950-talet inleddes en aktiv skrivarperiod som resulterade i mer än 600 psalmtexter: original, översättningar, revideringar och bearbetningar.

Frostenson bidrog starkt till psalmförnyelsen på 1960-talet. Inte minst genom Kyrkovisor för barn. Han skrev många av texterna och ledde också kommittéarbetet för denna barnpsalmbok som kom ut 1960. Han var också aktiv i arbetet med den ekumeniska barnsångboken "Nu sjunger vi" som utkom samma år.

I Den svenska psalmboken 1986 ingår 146 psalmtexter av Anders Frostenson; 54 egna texter samt 92 översättningar och bearbetningar. I den ekumeniska psalmboksdelen ingår 52 av dessa psalmer och många av hans texter finns med i andra samfunds psalm- och sångböcker. Psalmer av Frostenson är översatta till många språk och ingår i psalmböcker över hela världen. I Kyrkornas Världsråds psalmbok Cantate Domino (1974) med 200 psalmer ingår sex psalmer av Frostenson.

Anders Frostenson avled den 4 februari 2006, i Vintrosa i Örebro kommun. Begravningsgudstjänsten hölls i Olaus Petri kyrka i Örebro. Frostenson ligger begravd vid Lovö kyrka.

Källa: AF-stiftelsen Psalm och sång

Vad menas med frälsning?

Att frälsa är att rädda eller befria. Jesus kom till jorden för att befria människor från fångenskap och förtryck. Frälsning är befrielse till det liv som Gud ger varje dag och fyller med mening.

Ursprunget till ordet frälsa är fri-halsa, som troligen betydde att befria en slav från halsjärnet, slavtecknet. Det motsvaras i Gamla testamentet av flera hebreiska verb och i Nya testamentet framför allt av det grekiska sódso som betyder rädda, befria och frälsa.

Att bli frälst betyder, inom kristendomen, att man blir befriad från synd, lidande och död – och tilldelas ett evigt liv med Gud. Det är en räddning eftersom människan under alla tider har lidit av katastrofer, ondska, sjukdomar och svagheter – där du i enhet med kristendomens hopp kan bli befriad från detta.

”Den dagen räddade Herren Israel från egyptierna”, Andra Mosebok 14:30. Det är paradexemplet i Gamla testamentet på hur Gud räddar från fiender och befriar från förtryck. Bekännelsen till Gud som förde folket ut ur slavlägret i Egypten har kallats Israels urbekännelse. Längre fram i Bibeln finns fler berättelser om att Gud sänder en räddare eller frälsare för att befria folket från fiender.

I Nya testamentet berättas i början av Lukasevangeliet att en ängel talar till herdar utanför Betlehem: ”I dag är en frälsare född åt er”. Det säger något viktigt om Jesus: han föds för att befria från fångenskap och från förtryck under främmande makt. Jesus kommer inte till fria människor som väljer livsåskådning och nu ska få förslaget ”kristendom”. Han kommer för att befria människor som är fångar. Det betyder något för vem som helst som är fångad och plågad av oro, otillräcklighet och skuld. Det betyder också något för alla människor, eftersom vi i grunden är ohjälpligt instängda i dödens väntrum.

Där Jesus går fram blir människor befriade, räddade och läkta till kropp och själ. Han botar sjuka, förlåter synder och umgås med religiöst och moraliskt tvivelaktiga personer. En kvinna som inte kunnat räta på ryggen i arton år blir fri från sin sjukdom. Tullindrivaren Sackaios får Jesus till gäst och följden är att han blir fri från sin girighet.

Källa: Svenska kyrkan

Frälsarkransen

Biskop emeritus i Linköpings stift Martin Lönnebo (1930-2023), var upphovsman till ljusbäraren som numera finns i de flesta svenska kyrkor och till den mycket populära Frälsarkransen.

Martin Lönnebo skapade radbandet en sommar när han båtluftade i Grekland. En storm tvingade båten till en Ö med bara 47 invånare inklusive byns präst. Martin fick tag på ett litet rum, och i det rummet började han skissa fram Frälsarkransen.

Idag finns radbandet Frälsarkransen på tiotusentals handleder, i fickor och i väskor. Den har hjälpt otaliga människor till fördjupad bön och innerligare Gudskontakt. Frälsarkransen är ett modernt radband med 18 pärlor som symboliserar olika aspekter av livet Gud.

Pärlornas betydelse

1 Gudspärlan

Den gyllene pärlan påminner om att det finns någon som alltid är med och som vakar över oss. Den är *Frälsarkransens* början och slut, ursprung och mål.

2 Tystnadspärlorna

Jäkt och stress utmärker det moderna samhället. De sex tystnadspärlorna finns i kransen för att påminna om den viktiga tystnaden och att stänga av malande tankar och prestationskrav och bara vara.

3 Jagpärlan

Den pärlemorskimrande lilla pärlan riktar tanken inåt, till den vi är när yttre roller skalas bort. Den påminner om att vi är skapade till Guds avbild.

4 Dopppärlan

Den vita pärlan manar oss att våga börja om på nytt. Den rymmer dopets löfte om obegränsad nåd och förlåtelse. Det är aldrig för sent.

5 Ökenpärlan

Den sandbruna pärlan symboliserar motgångar, stunder då livet ter sig som en öken. Men att acceptera svårigheter är ett steg mot att besegra dem.

6 Bekymmerslöshetspärlan

Den himmelsblå pärlan är livets rastplats. Där i lugnet närs livslust och livsmod. Här får vi vara utan att göra. Här finns inga krav. Njut.

10 Uppståndelsepärlan

Den vita pärlan står för godhetens seger över ondskan. För hoppet som övervinner oro och rädsla. Den vill frid och ljus. Natten är över. Morgonen är kommen. Här flödar ljus och liv.

9 Nattens pärla

Den svarta pärlan står för livets tyngsta och mörkaste stunder. Men, för att uppleva dagen måste man utstå natten. Gud är inte borta.

8 Hemlighetspärlorna

De tre små pärlorna rymmer hjärtats innersta hemligheter. De som vi inte pratar med någon om. Hemlighetspärlan med en nyans av grönt talar om medmänsklighet och om omsorg om skapelsen.

7 Kärlekspärlorna

Alla liv rymmer kärlek, de människor vi älskar och de som älskar oss. Kärlekspärlorna är två. Att älska är livets stora, flödande gåva.

Fairtrade

Alla glaspärlor i *Frälsarkransen* tillverkas för hand av Tara Projects i Indien enligt bestämmelserna för Fairtrade. *Frälsarkransen*™ är ett registrerat varumärke som ägs och marknadsförs av Verbum AB.

Källa: Verbum. Frälsarkransen finns att köpa i Ekebyhovskyrkans reception.

Historiens vingslag

En kulturhistoriskt mycket värdefull grav

Intill Lovö kyrkas port finns en grav i form av ett kors i sten. En fin placering som för tankarna till att här vilar någon som haft stor betydelse. Placeringen och inskriptionen på gravstenen väckte nyfikenhet: "Gustava Dahlgren, död i Hemmet å Drottningholm, död den andra juli 1822 vid 70 år, en tacksam lärjunge reste stenen."

Tidens tand har gjort inskriptionen på gravstenen oläsbar idag. Men tack vare en gravinventering på Lovö kyrkogård utförd 2008 av Per Borgström, Elisabeth Lagerfelt, Thomas Billig och Torbjörn Alm, finns den nedskriven.

"En tacksam lärjunge" vittnar om att Gustava Dahlgren förmodligen verkat som guvernant, det vill säga den som ansvarade för att undervisa och ta hand om barn, ofta i en aristokratisk eller välbärgad familj. Kvinnor titulerade som lärarinnor dök nämligen inte upp förrän på 1850-talet, först då fick även kvinnor utbilda sig till lärarinnor.

Att ta reda på vem Gustava var och hur hon levde har varit lite av ett detektivarbete. Med en begränsad tid för sökande i arkiv, fattas många delar i den här artikeln. Men inskriptionen på stenen, husförhörslängder och en bouppteckning ger oss ändå fragment från hennes liv.

Hon föddes 8 januari 1752 i Riddarholmens församling i Stockholm och döptes redan två dagar senare. Hennes mor var Christina Weijman och hennes far var Hans Dahlgren, vaktmästare vid kungliga krigsskolegiet.

När Gustava kom till Lovö har vi inte fått fram. Men med största sannolikhet har hon tjänstgjort hos ståthållare Claes Rålamb. I ett "Allframtidsavtal" som innebär att gravplatsen ska vårdas och underhållas för all framtid, framgår att detta är inbetalt för Gustavas grav ur "Rålambs fond". Ståthållare Claes Rålamb's grav ligger också bara några meter från Gustavas.

Claes Rålamb var bosatt i ståthållarbostaden på Drottningholm. För att skilja huset från ståthållarens kansli kallades byggnaden "Hemmet".

I Lovö kyrkas husförhörslängd för åren 1821-1825 för "Hemmet" finner vi Claes Rålamb, hans hustru Ulrika Eleonora, sonen Åke Wilhelm och dottern Clara Christina Eleonora, kammarjungfru Carolina Moreen och mycket

riktigt Gustava, titulerad som "Demoiselle" (fransk term som betyder fröken eller ogift). Från gravskriptionen framgår också att hon bodde sina sista levnadsår i "Hemmet".

Den tacksamme lärjungen lär vara någon av Rålamb's barn. "Lärjunge" bör tyda på att det handlar om en son, dock inte sonen Bror Carl, född 1786. Han gick en tragisk död till mötes 15 år före Gustavas bortgång. Han dog ogift 1807 i Stockholm "efter 27 timmars plågor till följd av krossning av en hop från en vindsglugg oförvarandes nedkastade hoprullade säckar."

Sonen Åke Vilhelm, född 1798 skulle kunna vara lärjungen. Han gjorde väl ifrån sig som bland annat andre sekreterare för utrikes brevväxlingen, legationssekreterare i London 1822, kammarjunkare och kammarherre. Han dog ogift 1833 under en sjöresa från London till Göteborg. Lärjungen kan också ha varit Rålamb's förstfödde son Claes Hans, född 1784 och död 1867.

Var Gustava bodde och verkade före hon kom till Lovö har vi inte fått fram. Men hennes bouppteckning är intressant läsning, bland annat finns här en skuldsedel upptagen, ställd till grevinnan Eleonora Gyllenstierna. En skuld på hela 500 kronor. (För 500 kronor år 1800 kunde man köpa lika mycket varor och tjänster som 96 936 kronor år 2024 mätt med konsumentprisindex.)

Varför grevinnan hade denna höga skuld till Gustava framgår inte, men troligt är att Gustava tjänstgjort hos grevinnan Eleonora. Och grevinnan hade det nog besvärligt med tanke på att hennes make Carl Christopher Gyllenstierna, friherre och militär, "blev på grund av sin bekantskap med Carl Fredrik Pechlin* misstänkt för delaktighet i mordet på Gustav III och därför tagen i förvar". Men allt detta är en helt annan historia.

* Carl Fredrik Pechlin, friherre, militär och politiker och en av de ledande figurerna under frihetstiden. Han anklagades för medverkan i planeringen av mordet på Gustav III men bindande bevisning kunde inte erhållas. Då man emellertid fann mer än halv bevisning, blev han insatt "på bekännelse" först på Karlstens och sedan på Varbergs fästning, där han kvarhölls till sin död. Källa: sok.riksarkivet.se.

Gustavas grav från framsida och baksida. I en kulturnotering av Gustavas grav står följande: "Kulturhistoriskt mycket värdefull" och "mycket originell".

Gustava var inte gift och hade inga barn. Hon dog 70 år gammal av "tärnande sjukdom" den 2 juli 1822 och begravdes 7 juli. I hennes bouppteckning kan man läsa: "År 1822 den 13 juli förättades af undertecknade laga bouppteckning efter Demoiselle Gustava Johanna Dahlgren, som utan kända släktingar den andra i denna månad efter en långvarig sjukdom med döden avled på Drottningholm. I överhovstallmästarens ståthållare samt riddaren och Commendent af Kongl. maj:ts Orden Högvälborne herr Baron C. Rålamb's hus varest hon under många år åtnjutit utmärkt godhet och omvårdnad. Genom upprättat testamente av den 5 september 1821 har hon till förmån för åtskillige där uti nämnde personer förordnat om sin förvärvade lösa egendom vilken genast vid dödsfallet blev ställd under behörig försegling som nu uppbröts och varvid befanns som följer."

Bouppteckningen ger en hint om Gustavas kunskapsområde; "16 st diverse böcker och avhandlingar, mest i gudelära och medicin".

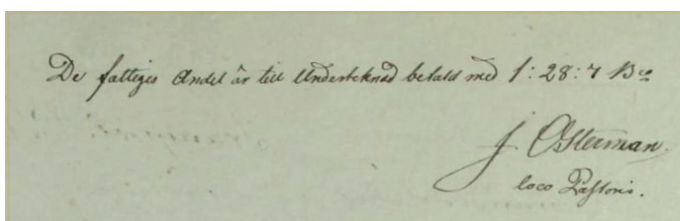
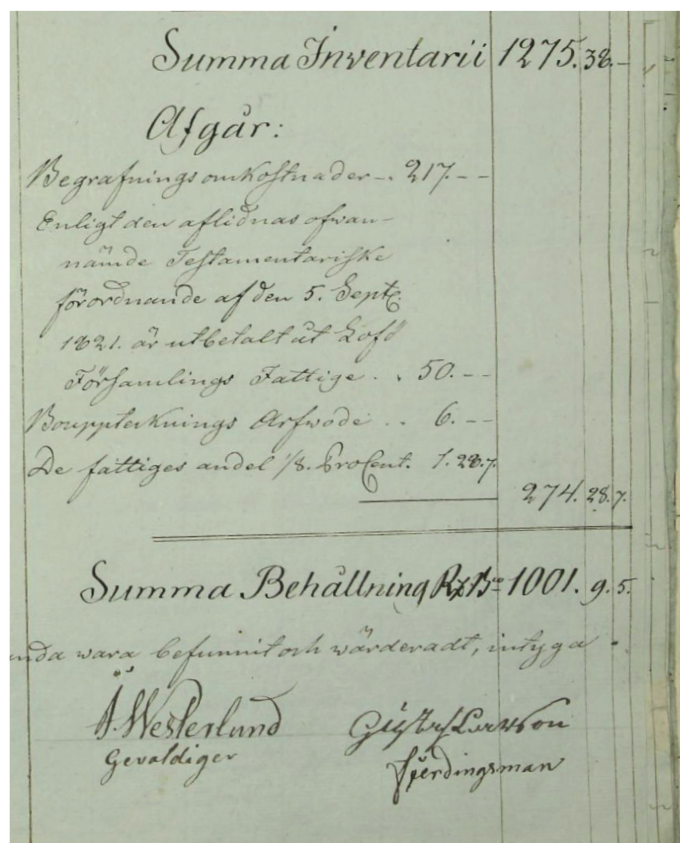
Hon har fina föremål så som en dosa av franskt guld och en sköldpaddsdosa med guldkant. Hon har också gott om husgeråd, silver- och kopparföremål, tenn- och mässingsföremål. Bland glasföremålen är en gräddkanna av blått glas noterad. Tänk om en sådan dyker upp på en loppmarknad, kanske är det Gustavas...

Vidare 6 sidenklänningar, 27 näsdukar, 10 natttröjor och 7 nattmössor för att nämna något av det som är upptaget under rubriken linne och gångkläder.

Summan av alla inventarier var en stor sådan, nämligen 1 275, 38 kronor. I Gustavas testamente som upprättats knappt ett år före hennes bortgång, testamenteras 1/8-dels procent till "Församlingens fattige".

Text: Ewa Linnros

Ett stort tack till Anneli Wallin för hjälp med efterforskningsarbetet!

Utdrag ur Gustavas bouppteckning. Den undre bilden visar att de fattigas andel är betald, allt enligt Gustavas önskan.

Källor: Riksarkivet - Lovö kyrkoarkiv och Riddarholmens församlings födelse och dopböcker, Arkiv digital- Färentuna häradsrätt, www.adelsvapen.com/genealogi/Rålamb, Edvinsson, Rodney, och Söderberg, Johan, 2011, A Consumer Price Index for Sweden 1290-2008, Review of Income and Wealth, vol. 57 (2), sid. 270-292.

Retreat — Ge dig själv helig tid

Ordet "retreat" är lånat från engelskan och översätts med "reträtt" – att retirera, dra sig tillbaka för stillhet och eftertanke.

Under en retreat går man in i tystnad, man deltar i en kravlös gemenskap med måltider, andakt, meditation och gudstjänst.

Retreaten är ett tillfälle att hinna ifatt sig själv och reflektera över vad som är viktigt i livet. Och kanske att komma närmare Gud.

Tystnaden är central under en retreat. För en del av oss är tystnaden utmanande, men ändå något vi kan lära oss att vara i och med tiden uppskatta. Då kan tystnaden bli läkande för själen.

I vardagen är de flesta ständigt uppkopplade och nåbara. Vi vill vara produktiva, effektiva, lyckade och framgångsrika. Men retreaten är fri från mobiler,

sociala medier och prestationer. I tystnaden har var och en tid och utrymme att fundera över sin uppgift – sitt kall.

Under retreaten finns möjlighet till enskilt samtal med en retreatledare som har tystnadsplikt. Möjlighet till egen meditation, att läsa, skriva eller promenera finns också.

Ekerö pastorat anordnar både dagsretreater och helgretreater.

Kommande retreat annonseras på vår hemsida: www.svenskakyrkan.se/ekero/retreat

Andlig vägledning i ignatiansk anda

Ignatiansk andlighet är ett sätt att leva med Gud i vardagen. Inspiration för andlig vägledning kommer från den katolske mystikern och ordensgrundaren Ignatius av Loyola (1491-1556) och hans andliga övningar.

Inom den ignatianskt inspirerade andligheten erbjuds om möjligt en följeslagare för den som så önskar. Tillsammans möts man då på livsvägen för att söka Gud, ana helighet i vardagslivet och lyssna efter Guds tilltal.

I Ekerö pastorat är vår präst Cecilia Nyberg utbildad i ignatiansk andlighet/följeslagare och i bön, tystnad och bibelläsning urskiljer ni tillsammans Guds närvaro.

Med stöd av samtalen söker du sedan själv vidare och när ni möts igen delar du det du vill med din följeslagare.

Vid varje tillfälle kommer hon att föreslå bibeltexter eller övningar som du som pilgrim kan använda i bön eller meditation. Hon visar på möjliga sätt att urskilja en väg, och hur bibeltexter kan hjälpa och fördjupa insikter och tro. Vanligtvis träffar man sin följeslagare några gånger per termin.

Andlig vägledning är gratis.

Kontaktuppgifter:

cecilia.nyberg@svenskakyrkan.se • 08 – 560 387 59

Samtal och stöd

Att prata med någon kan vara mycket värdefullt när livet känns motigt eller relationer krisar.

Att få livspusslet att gå ihop, hitta balansen i livet, att få dela sin livsberättelse med andra i en trygg miljö, kan förebygga stress och ohälsa.

Att då kunna samtala med någon och få "verktyg" för att se hur det går att handskas med dem, är oftast välgörande.

Du kan få kostnadsfria samtal med en diakon eller präst. Samtalen sker under tystnadsplikt. Hos en diakon kan du få vägledning och hjälp i sociala frågor som berör ditt liv.

Vi erbjuder också olika former av mötesplatser, så som handarbetscafé, sopplunch varje torsdag, samtals- och sorgegrupper och mycket mer.

Du är välkommen att besöka eller kontakta oss

Karin Österby, diakon: 08 - 560 387 07
karin.osterby@svenskakyrkan.se

Anita Lahham, diakoniassistent: 08 - 560 387 29
anita.lahham@svenskakyrkan.se

Sorgebearbetning

När sorgen drabbar oss kan det vara svårt att hitta någon att dela den med. Till dig som mist en anhörig eller vän erbjuder Ekerö pastorat samtal i grupp om sorg.

Varje människas sorg är unik och ingen kan i egentlig mening fullt ut förstå. Men ibland kan det vara en hjälp att tillsammans med andra som har liknande erfarenheter, få uttrycka det svåra.

Vi startar en ny sorgesamtalsgrupp under hösten 2025. Du behöver inte vara troende för att delta i våra grupper. Alla är välkomna.

Vi träffas första gången tisdagen 7 oktober och därefter ses vi fem gånger.

Tid: 14:00-16:00 • Plats: Ekebyhovskyrkan

Samtalsledare är Karin Österby, diakon och Katarina Wolf, präst.

Platsantalet är begränsat. Sista anmälningssdag 26 september.

För mer info och anmälan 08-560 387 07
karin.osterby@svenskakyrkan.se

Du kan göra skillnad— bli ideell medarbetare

Hos Ekerö pastorat finns plats för dig som vill bidra med tid, värme och engagemang.

Som ideell medarbetare är du med och bygger gemenskap, sprider omtanke och skapar mening, både för andra och dig själv.

Det finns många sätt att engagera sig: hjälpa till vid sopplunch, vara gudstjänstvärd och hjälpa till i kyrkan vid olika högtider och mycket mer.

Du väljer själv om du vill göra en kontinuerlig- eller punktinsats. Båda är lika viktiga för oss och vi behöver dig.

Du gör skillnad och bidrar till det goda livet för de som bor och vistas i Ekerö kommun.

Vill du bli ideell medarbetare i pastoratet, kontakta: Susanne Olsson, pedagog, Tel: 070 379 85 82
susanne.olsson@svenskakyrkan.se

Allhelgona på våra kyrkogårdar

Under Allhelgonahelgen är våra kyrkogårdar extra välbesökta. Många kommer för att tända ljus och skänka en tanke till bortgångna nära och kära. Men ibland försvinner gravljus från gravplatsen. Det är med största sannolikhet en fågel som tagit ljuset.

Att skator stjäla silver är en myt. En som bidragit till denna myt är den italienske kompositören Gioacchino Rossini som skrev operan "Den tjuvaktiga skatan" som handlar om tjänsteflickan som beskylls för att ha tagit silver men det visar sig att det var en skata som är boven.

Men det finns inga vetenskapliga undersökningar som visat att skator har något särskilt förhållande till blanka föremål. I boken "The Magpies" slår biologen Tim Birkhead fast att skator i naturen varken stjälar eller gömmer undan annat än mat.

För skator, och även kråkor och kajor, är däremot gravljus attraktiva föremål. De äter helt enkelt stearin. Det är förmodligen den väldigt feta blandningen av olja och stearin som fåglarna gillar. Det händer även att fåglarna plockar bort blommor ur vaser för att dricka vattnet.

Skator är intelligenta djur och har listat ut hur de ska komma åt stearinet i gravlyktorna. De tar tag i ljuset med klorna, lyfter och släpper det sedan i marken så att ljusbehållaren i plast går sönder. På så sätt kan de få tag på innehållet. Det i sin tur leder till att plastbehållaren där ljusmassan finns och metalleden som skyddar ljuset mot blåst, hamnar här och där i naturen.

För att undvika detta problem rekommenderas att man sätter ljuset i en lykta som går att stänga. Alternativet till stearinljus kan också vara batteridrivna ljus.

Ljuständning allhelgona

Kyrkogårdarna får en extra dimension med alla tända ljus under allhelgonaveckan. I år startar allhelgonaveckan 27 oktober.

Personal från kyrkogårdsförvaltningen kommer att finnas på kyrkogårdarna för att svara på frågor om gravar och gravskötsel. Det kommer även att finnas möjlighet att köpa gravljus och kransar. (Observera att betalning sker via Swish samt att antalet kransar och ljus är begränsat.)

Är du osäker på gravnummer eller var din närstående är gravsatt kan du söka på www.svenskagravar.se

Ljuständning

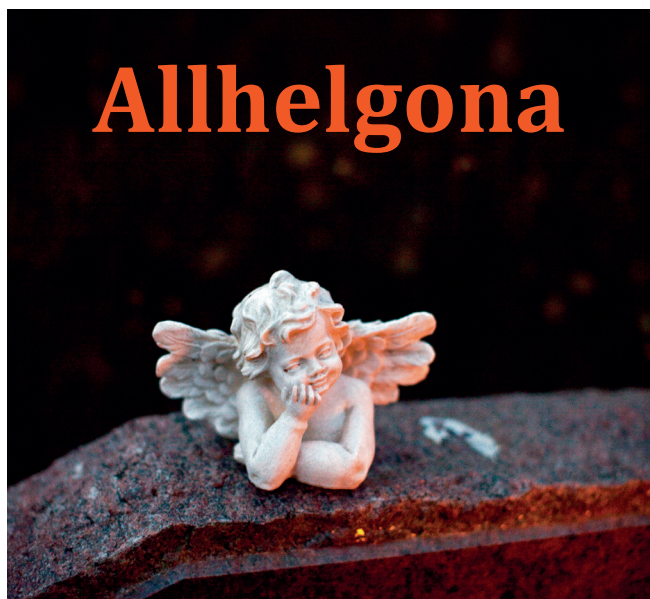
Fredag och lördag kommer vi att tända ljus för alla som har gravsatts under det gångna året. Mer information kommer att finnas på respektive kyrkogård.

Beställ ett ljus

Har du inte möjlighet att komma till kyrkogården kan du köpa ett ljus genom oss som vi tänder på din närståendes grav. Mer information om hur och när detta går att beställas samt våra kyrkors öppettider under Allhelgona, kommer på vår hemsida <https://www.svenskakyrkan.se/ekero/kyrkogardsforvaltningen> och i vår annons i Mälaröarnas nyheter i oktober.

Allhelgona och julen är två av våra stora högtider. Här nedan följer program för det som sker utöver gudstjänster, mässor, minnesstunder, julottor och konserter. Dessa finner du på nästa sida.

1 NOVEMBER

Kyrkan öppen för ljusständning

Ekerö kyrka 10:00-18:00

Ekebyhovskyrkan 11:00-17:00

Café i Kyrkstugan på Allhelgona

Välkommen in på en fika i Kyrkstugan vid Ekerö kyrka
12:00-18:00

Stilla Orgelmusik

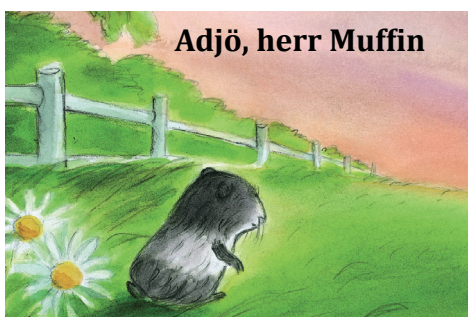
Ekerö kyrka 13:00-18:00

Lövö kyrka 15:00-18:00

Barnens allhelgona-Bus eller ljus

Kom och lyssna på orgeln, prata om varför vi firar Allhelgona, gör ditt eget ljus, rita och så kan du tända ljus vid barnens ljusständning. Ekerö kyrka 13:00-15:00

2 NOVEMBER

En gudstjänst för oss små i Allhelgonatid

Bilderboksklassikern av Ulf Nilsson och Anna-Clara Tidholm, handlar om hur det kan vara när ett kärt marsvin blir sjukt och dör. I Ekerö pastorat har historien dramatiserats och ingår i Gudstjänst för små (fr. 4 år) och stora i Allhelgonatid.

Medverkande: barnkören Tonfiskarna, musiker: Mie Johansson, Lisa Tegemark, församlingspedagog. Präst: Katarina Wolf. Lövö kyrka 2 november 14:00

JULKLAPPAR

Vi förmedlar skänkta julklappar

Veckorna före jul förmedlar vi skänkta klappar till familjer och ensamma barn och unga som har behov av lite extra stöd i juletid.

Lämna en oinslagen klapp och en bit julpapper i en påse i Ekebyhovskyrkan mellan den 17/11 - 19/12, öppet mån-fre kl. 9:00-15:00.

Vi tar emot både nya och återbrukade klappar förutsatt gott skick. Utöver leksaker till de yngre efterlyser vi avlagd men fungerande dator/mobil, ritblock med pennor (nyskick), presentkort från kläd-/sportbutik, pingisrack, fotboll, basketbollar, vantar, handskar och annat som kan passa en tonåring.

Känner du ett barn eller ungdom i behov av en klapp?

Kontakta Karin Gustafsson:

karin.gustafsson2@svenskakyrkan.se, 070 - 270 50 58.

Klappar förmedlas sedan efter enskilt bokad tid under vecka 50-51.

18 DECEMBER

Julgröt

Julgröt och skinkmacka, (sista gången för sopplunchen) Ingen anmälan behövs.

Kostnad: 50 kr, kontant eller Swish. Barn upp till 6 år gratis. Ekebyhovskyrkan 11:30-13:00.

Act:s julkampanj
"Sprid ljus i mörkret" handlar om Act Svenska kyrkans arbete för fred.
Läs mer om kampanjen på sidan 16.

Kalender

OKTOBER

Onsdag 1 oktober

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Torsdag 2 oktober

- Barn gudstjänst 10:30, Ekebyhovskyrkan

Söndag 5 oktober

- Högmässa 11:00, Ekerö kyrka
- Lövö kyrka sammanlyst till Ekerö kyrka
- Musikteater 15:00, Adelsö kyrka. "Världsbilder i fritt fall". Ad Mundi, dir: Carina Einarson, Världsarvsteatern.

Onsdag 8 oktober

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Söndag 12 oktober

- Tacksägelsegudstjänst 11:00, Lovö prästgårdslada. Soppa, skördeauktion. Insamling till Act & miljöprojekt. Lovö barnkör, dir: Klara Valkare, musiker: Leif Asp, präst: Katarina Wolf. Lovö församling i samarbete med familjen Rydström-Leesment
- Gudstjänst 15:00, Munsö kyrka
- Orgelkonsert 16:00, Ekerö kyrka. Musiker: Kerstin Baldwin Sterner.

Onsdag 15 oktober

- Gospelkonsert 19:00, Ekebyhovskyrkan. Ekerö Gospel, dir: Daniel Stenbaek.

Söndag 19 oktober

- Festmässa 11:00, Munsö kyrka
- Ekerö kyrka sammanlyst till Munsö kyrka

Tisdag 21 oktober

- "En kväll om skogen" 18:30, Klockargården. Filmen 'Sjumilaskogen' om urskogen vid Pärälven nära Jokkmokk visas. Mats Larshage, förvaltare på Länsstyrelsen ansvarig för Lovö naturreservat, berättar. Kaffeservering.

Onsdag 22 oktober

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Söndag 26 oktober

- Mässa 11:00, Ekebyhovskyrkan
- Psalmsångsgudstjänst 15:00, Drottningholms slottskyrka
- Mässa i Taizéton 15:00, Munsö kyrka

Onsdag 29 oktober

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Fredag 31 oktober

- Konsert 19:00, Ekerö kyrka. Ekeröensemblen, dir: Kerstin Baldwin Sterner.

NOVEMBER

Lördag 1 november

- Minnesgudstjänst 15:00, Munsö kyrka
- Konsert 16:00, Ekerö kyrka. "Sånger till glädje och tröst". Ekerö kyrkokör, dir: Hugo Rousu.
- Minnesgudstjänst 18:00, Adelsö kyrka
- Minnesgudstjänst 18:00, Ekerö kyrka

Söndag 2 november

- Mässa 11:00, Ekebyhovskyrkan
- Adelsö kyrka sammanlyst till Ekebyhovskyrkan.
- Adjö herr Muffin - gudstjänst för oss små i Allhelgonatid. 14:00, Lovö kyrka
- Minnesgudstjänst 17:00, Lovö kyrka

Onsdag 5 november

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Söndag 9 november

- Familjegudstjänst 11:00, Ekebyhovskyrkan
- Gudstjänst 11:00, Lovö kyrka
- Ekerö Pastorat Kyrkofullmäktige 12:15, Ekebyhovskyrkan. Allmänheten hälsas välkommen.
- Mässa i Taizéton 15:00, Adelsö kyrka

Söndag 12 november

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Fredag 14 november

- Barn gudstjänst 10:30, Munsö kyrka

Söndag 16 november

- Orgelhögmässa 11:00, Ekerö kyrka
- Psalmsångsgudstjänst 15:00, Munsö kyrka

Onsdag 19 november

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Söndag 23 november

- Gudstjänst 11:00, Ekebyhovskyrkan
- Klimatgudstjänst 11:00, Lovö kyrka
- Gudstjänst 15:00, Adelsö kyrka

Onsdag 26 november

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Söndag 30 november

- Adventsgudstjänst 11:00, Lovö kyrka
- Adventsgudstjänst 11:00, Ekerö kyrka
- Adventsgudstjänst 15:00, Munsö kyrka
- Adventskonsert 15:00, Ekebyhovskyrkan: Sjung adventssånger och psalmer tillsammans med Lena stämmor. Efter Kaffe med dopp. Behållningen går till ACT Julkampanj.
- Ljuståg 16:00 Drottningholms slottskyrka. Lovö barnkör, dir: Klara Valkare, Leif Asp: orgel, Ulrika Björkman: flöjt.

Efter att detta församlingsblad gått till tryck kan ändringar förekomma. Aktuell och detaljerad information om konserter m.m. på vår hemsida: www.svenskakyrkan.se/ekero samt i annons i Mälaröarnas nyheter.

Gudstjänster · Mässor · Konserter

DECEMBER

Onsdag 3 december

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Lördag 6 december

Julkonsert Vox Regalis med andakt 15:00 Drottningholms slottskyrka. Sångkvartetten Vox Regalis.

Söndag 7 december

- Ekebyhovsmässa 11:00, Ekebyhovskyrkan
- Mässa 15:00, Adelsö kyrka
- Julkonsert 15:00, Drottningholms slottskyrka. Lovö Kyrkas Kör, dir: Leif Asp.

Onsdag 10 december

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Lördag 13 december

- Luciakonsert 11:00, Ekebyhovskyrkan. Grönsångarna, dir: Helena Hansson, Anna Hansson Klevebäck.
- Luciakonsert 15:00 Ekebyhovskyrkan. Tonfiskarna, dir: Mie Johansson, Lisa Tegemark.
- Birkakörens julkonsert 15:00, Adelsö kyrka

Söndag 14 december

- Högmässa 11:00, Ekerö kyrka
- Lovö kyrka sammanlyst till Ekerö kyrka
- Mässa 15:00, Munsö kyrka
- Luciakonsert 15:00, Ekerö kyrka. Ekerö barnkör, luciatåg med Blue Voices, Lena Stämmor, dir: Helena Hansson, Anna Hansson Klevebäck.

Onsdag 17 december

- Veckomässa 18:30, Ekebyhovskyrkan

Torsdag 18 december

- Julsånger och pepparkakor 19:00, Ekebyhovskyrkan. Ekeröensemblen, dir Hugo Rousou

Söndag 21 december

- Gudstjänst 11:00, Lovö kyrka
- Gudstjänst 11:00, Ekebyhovskyrkan
- Julens psalmer 15:00, Adelsö kyrka. Ad Mundi, dir: Carina Einarson.

Onsdag 24 december

- Julspelsgudstjänst 10:00, Ekerö kyrka. Barn ur Grönsångarna och Blue Voices, dir: Helena Hansson.
- Samling vid krubban Ekebyhovskyrkan 10:30
- Samling vid krubban Adelsö kyrka 11:00
- Samling vid krubban Lovö kyrka 11:00
- Julbön 17:00, Drottningholms slottskyrka
- Julbön 17:00, Ekerö kyrka
- Midnattsmässa 23:00, Munsö kyrka
- Midnattsmässa 23:00, Ekebyhovskyrkan

Torsdag 25 december

- Julotta 07:00, Lovö kyrka. Lovö Kyrkas Kör, dir: Leif Asp.
- Julotta 07:00, Ekerö kyrka
- Julotta 09:00, Adelsö kyrka
- Juldagsgudstjänst 11:00, Drottningholms slottskyrka

Fredag 26 december

- Gudstjänst 11:00, Ekebyhovskyrkan
- Adelsö-, Munsö- & Lovö kyrka sammanlyst till Ekebyhovskyrkan

Söndag 28 december

- Mässa 15:00, Munsö kyrka
- Ekerö- & Lovö kyrka sammanlyst till Munsö kyrka

Onsdag 31 december

- Nyårsbön 15:00, Adelsö kyrka
- Nyårsbön 16:00, Lovö kyrka
- Ekerö kyrka sammanlyst till Lovö kyrka

Medlemskap

I Svenska kyrkan finns det plats för dig som tror – eller tvivlar. Du är välkommen till kyrkan oavsett om du är medlem eller ej.

Som medlem hjälper du Svenska kyrkan att jobba för:

Förutom de aktiviteter de flesta förknippar med kyrkan gudstjänster, dop, vigslar, begravningar och konfirmandarbete, gör vi också betydelsefulla insatser i samhället och världen.

Som medlem i Svenska kyrkan bidrar du bland annat till:

- Mötesplatser för att motverka ensamhet och isolering
- Stöd och hjälp för den som behöver
- Verksamheter och läger för barn och unga
- Bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och föremål
- En levande musikverksamhet
- Internationellt hjälparbete
- Ett aktivt miljöarbete
- Närvaro på sjukhus och fängelser

På nästa sida finner du medlemsblankett och kontaktuppgifter till Ekerö pastorat.

Sprid ljus i mörkret

I natt vaknar miljontals människor till ljudet av krig och konflikt. Act Svenska kyrkan arbetar för fred i de mest konfliktdrabbade delarna av världen.

act
Svenska kyrkan

Vi lever alla under samma himmel men verkligheten ser olika ut. I natt vaknar miljontals människor till ljudet av krig och konflikt.

Just nu pågår omkring 200 väpnade konflikter i världen. En fjärdedel av jordens befolkning lever i konfliktdrabbade områden.

Som världsvid kyrka och internationell biståndsaktör har Act Svenska kyrkan unika möjligheter att skapa förändring. Tillsammans med lokala kyrkor, organisationer och människorättsförsvarare agerar vi för fred.

Julinsamlingen pågår mellan första advent och trettondedag jul. Sprid ljus i mörkret! Swisha din gåva till 900 1223.

30 november 16:00 Ekebyhovskyrkan: Kaffe med dopp efter psalmsångsgudstjänsten, där behållningen går till Act's julkampanj.

13 december 12:00 & 15:30 Ekebyhovskyrkan: Efter luciagudstjänsterna 11:00 och 15:00 finns försäljning av fika till förmån till Act's julkampanj.

Ja, jag vill bli medlem i Svenska kyrkan!

Fyll i dina uppgifter och skicka eller lämna talongen till oss så kontakter vi dig.

Namn.....

Personnummer.....

E-post eller telefon.....

Skicka till Ekerö pastorat, Box 116, 178 22 Ekerö eller lämna in den på vår expedition i Ekebyhovskyrkan, Björkuddsvägen 2, Ekerö.

Du är också välkommen att kontakta oss så skickar vi dig en blankett.

08-560 387 00 • ekero.pastorat@svenskakyrkan.se

**Svenska
kyrkan**

Ekerö
pastorat